

کتابخانه

پاشا تنك سكر پر شرف ماضيبي باقي قالان
اون سنك حياتنه ابراهيم پاشايه اتحاق ايتكم
لكه سوردهك قدر وطني حلدردن آزاده رحيقه
دكدي . استانبولك انصافز يانينلري بابادن
قالان سوك اونني ياقامش اولسايدى « زيب »
بوزغونك عسكرو تاريخي خاطراتي مولتكلك
خط دستيله حافظ پاشايه خطاب ايدن مكتوبلردن
اقتباس ايدرك . نده سزه خطاً . نغرايدردم .
مشير حافظ پاشا زاده

ضياء ايرين رضا

تورك خرافاتنه « صالى » كوني

بودروده (بودرودم) منشا سنجافنه تابع
برضايك اسيدر (ايكن ، قايقي بر قومشومر
وار ايدى . اولدغه ياشلي ماشلي اولان بوآدم
حياتنه صالى كوني سغره چيقدن سولرايدى .
چونكه ، دير ايدى كه ، « صالى » اوغورسز
بركوندر . يك چوق كيسهل صالى كوني يني
صالالارين يني ايشلر يورومر .
خرافات ايتاغينه ايچون بو سوزلره اهميت
يورمدم ومنشا آرمافنده قوبولدم .

۱۹۰۴ - ۱۹۰۹ ده مصدرد بولنديم
انئاده ، يوي بر فراترجه غزنهده مجر ايدم .
غزنه صاحبي ، وقيله استانبولده چيقدش اولان
« غاردو بوسفور » غزنهسي مديري پروم ايدى .
يوكك تحصيل كورموش اولان بوآت ، هرهنه
صيفيه كيدرك غزنهك ادارهسي افراسندن
برنه ترك ايدردى . برسنه ، اقباسي خسته .
لنديندن ادارهني بكا برافوق صيفيه كيتك
اوزره برآقتام وداغ ايتك وارتي كوني غزيت
ايديمكي سولهك ايچون غزنه اداره خانهسنه
كلدى .

غزنه مديري . ايرتي صباح خلاف مأمول
اولوق غزنه اداره خانهسنه كلدى . نه ايچون
غزيت ايتديكي سوردن وقتدرن برآي كيرك :
— « افندي ، ديدى ، بوكون صالى كوني
اولديني اونوتدم . بويه بركونده استانبول شهري
توركلر اله دوششدر . رومل ايچون برمايم
كونيدر . ايشته بوسيدن طولايديركه صالى كوني
سياته چيقام وبيچ رايته باشلامام »
بوسوزل اوزرنه زم قايچيك سوزلري
خامرمه كلدى . عياره ايتيجز « قايقي » صالينك
اوغورسزلفنك منشا يني سيلسه ايدى ، اوكون
سغره چيقدن قورقاز وسالينك توركلر ايچون
يك اوغورلي اولديني اكسلاز ايدى .

توزان صالينك كين كوزك : ۲۰ يكي كونه مصداف
صالى كوني امسا ايدلجيكنه دائركن تلغراف
حوادتي « خرافات ايتانلاري مابوس ايدى .
آكلر خطنده ايشله بن واپورلردن برنده ايكن ،

بني جموعه

آلدنيي شكدن ايلري كلور . مسئله غايت بسيطدر .
بيرانس ايجراطورلفنك باي تخني اولان استانبول
شهري ، برصالي كوني ، توركلر اله دوشيور .
قوجانان بر ايجراطورلكه موجوديكه خانه ورن
بووقعه طيبيديركه روملر ايچون بر ماتم كونيدر ،
حاليوكه توركلر ايچون بر بايرام كونيدر ، چونكه
بويه بركونده . بومكده اولان غايبلي ايجراطورلفنك
اوروپا واسيا قسملرينك اورته سنده قالان اولان
ودنيانك ايسا كوزل بر وضيتده فاشان استانبول
شهري فتح ايدلرك باي تخني اتخاذا ايدلشدر .

استانبولك فتحندن سوكره روملرجه ماتم
كوني اتخاذا ايدلش اولان صالى كوني ، سرور
زمان ايله ، ماتمك ماهيتي غايب ايتش ويوش
يوش « اوغورسز » بر كون اولوق خرافاته
چكشدر . خرافاتاييه ، معال ، ضروب امثال كي
ملكسدن ملكسته ، ماتندن ملكه كي ، خلق اغزلري
طولاشير ، ترجه اولنور ، ونهايت منشا ايزلري
اورته دن قايچيجه قدر غشير . ايشته ، صالينك
اوغورسزلي بوبولردن كيرك توركلر خرافاتي
ميانه كيرمش وتوركلر طرفدن غشيشدر .
خرافات ايدمديكن اشتقاق ، « صالى » بني صالالاق
مصدردن مشتق اولديني بيلديرجه ، خرافاتچيلرك
كيفي بسبتون قايچيمشدر .

قره كويك ، صالينك اوغورسزلفنه دائر
خرافاتك صورت ايجادلريه صفيه اولوق بعض
خرافاتك حين ايجادنده بالذات شاهده اولديم
حالي ري تصوير ايتك فافدمن خالي دكدرظن ايدرم .
تقريباً بوندن بكمري يش سنه اول ردوس
آكله سنده ايدم . فورطنه برقيش كيجه سنده
دكردم بولي غايب ايتش اولان يوكك رفاتالوط
بالر اساخه دوششدر . باقي عودت ايتك
تشت ايتش ايسده ، وجودينك برقيس سويك
خارجنده قالدني ايچون موقق اولمامشدر .
قشالوطك بو عودت تشني صاغ طرفنده رولسندن
بو حالده قاشندن آكلاشامشدر . سكز مترو
طولنده ورفاج بيك اوقه قاتلنده بولان بو قشالوط ،
ردوس اماليسنك غرايتي حلب ايتدى . ساحل
يكيجه زاره صحنه اولدى . ردوس خلقي ،
تحصيل كورمش اولانلردن غيري ، دنايه بويه
بر باللك موجوديتدن بيله خبردار دكل ايكن ،
خرافاتچيلر فاليته باشلاپوق ، قشالوطك مختلف
اعضارنه مختلف نافع و شاق حاصله خاصلر
عطف ايتك باشلاديلر . ايشته ، ورم ، صره
الحق خسته ايترك ، قشالوطك مختلف برلردن
آنان پاريله ايله بايلان قوجه قاري علاجلري
معرفيله شغاياب اوليورمش . بر خرافاتچيلر
كوره ، قشالوطك باشلوجه خاصي قيصير قايترلر
طوغورقم خاصسي ويرمك ايدى . قشالوط
اوزرنه ادعاي مالكيت ايدن ديون عموميه
ادارمسيه بيليه آرمستهده ظهور ايدن اختلافدن

صلحك امضاسندن بحث ايدن وسالينك اوغور .
سزلفندن فنا حالده متأثر اولان برذاته « متعاده
بر پاشا » بواعتباد باطلك منشا يني سويلهك وقت ،
اوستندن عادتاً بر كابوس قاقمش كي بر اوح
چكرك يوزنديم كدر علاقمي ميدل سرور اولدى .
صالينك اوغورسزلي لوزانده بيله موضوع
بحث اولمش اولمليك سرخلرم عصمت پاشا
ورضاورنك بواعتباد باطلك علينه بايتامه بولمقي
ميجوريتنده قاشلردر . [۱]

اليوم دارلفنون ادبيات فاكولتهسي اقوام
دعته شريفه تاريخي معلمي . مسلمك اعتباريله ،
فورونولوزلري تاريخاً تثيت ايدلش وبش يك
سنه اوله شامش اولان اقوامك باي تخنيلرينك
بتون شعبايه اوغراييورم . بايل كتابلاري ،
بوشمبلردن بري اولان خرافات شعبهسنه دائر
زتكين متنوع منتلر احتوا ايدور .
معلوم اولديني اوزره ، خرافاتي توليد ايدن شي ،
روحك ضعيفكيدر . اضطراب ايتجده چيريني
ضيف روحلي بر كيسه ، بصاً كوريلور بصاً
كورومز فوق الماده فوتردن امداد طلب ايدر
وسلامتي بو فوق الماده فونلرك « واسطه » اتخاذا
ايتكاري حيوانات و اشياه آزار .

بايللرك خرافات و اعتقادات باطله مقدمه قوجانان
بر ادبياتي واردر . قايچليق بواديانك بر فصلي
تشكيل ايدر . چكرك باققي صوريله استقبالي
كشف ايتك عادي بالله يك چوق تمام ايتشدر .
كشف اولان و « شاد چكرك » كملره باشلايان
كتاب ، چكردن طمازلرك وضيتلر نه كوره ،
تقريباً ايني يوز قال تيجيمي اوكره يور .

خرافات و بر جزئي اولان قايچليق نعل وجود
بوليور ؟ يوك جواني غايت بسيطدر ، خرافات ،
بو قارده سويلنديكي ، تاثيرات خارجيدن متأثير
واعصاي كوشك اولان كسلك روح ضعيفكسند
وجود بوليور .

بالاعتقادات باطله سندن بري شودر : « شاد
قره بر كويك بر خستهك اونه اوغرا ايسه ،
خسته اوله ليك ديكدره . بوياطل اعتقادك ، خستهسي
اولان برآوده قره بر كويك تصادفا كيرميسندن
سوكره كسهك وفات ايتي اوزرنه ، ضيف
روحلي كسلك طرفدن ايجاد ايدلجيكنه شبهه
بوفدر . ايشته ضيف روحلي كيسهلر بوادي
تصادفه بوفوق المادامك استناد ايدلر . سرور زمان
ايله ، بوفوق المادامك ، بر اعتقاد باطل شكند
حلق ذمهنده بر ايشير ونه سرور زمان ايله بواعتباد
باطل حدود ايتراق اقوام ساترميدهم كچر اوquam
مذكوره اقوي جنرلر .

صالينك اوغورسزلفنك منشا يني ، ملي ريماتك
سنه دورميسنك سرور زمان ايله خلق آكره سنده
[۲] . وطن ، غزنهك ۲۳ نوؤر ۱۳۳۹ = ۱۹۲۳
تاريخي و ۱۱۷ مرموزو نسخمه مراجعت .

طولانی اوج کون طور دینی پردہ قلمش و خرا۔
فاتحیلر خیلی استفاده ایتشلردر .

خراقات بر شعبه فایلیق اولوغی یوقارده
سولش ایدم ، تورات ، فالجیری اعدام جزایسه
هبد ایدور . بو شدتی جزاکی تطبیقندن
مقصد ، خانی سی ذاتی ، اعتقاد نفسی ، متاعی
ترک ایدوب ، ضعیف روملیرک محسوسی اولان
وسعی ذاتی قیران ، اعتقاد نفسی یو ایدن
فایلیغه صابقدن قورئامق ایچوندور . بوتدیبرک
اغاندن اوج بک بیئوزنسه سوکره ، زامغانده
دیاده عرفانک بولکی مملکت طائفس اولان
اکلتیا غزته روملرک ، فالجی اعلانلاری سائر اعلانلر
کی نفر ایلقرته فایلیر ایه خراقات یو بوزندن
ک آذ قیدور کورلور .

دارالفنون مصلحانندن
آرام غلامی

روحیات

ادمان و تربیه

— مرد و روم ریاضاتی —

يکى مدينت مکتبتىرک بوغرامارته مېم
بر درس علاوه ايتدی : ادمان . اسکیلرک
حایلزلایق صایدی ، جدیت یاقیشدرامادینی
اویونی بوکون بویوک کوچوهرکه حراتله
توصیه ایدوز . حریده غلبه ، امتحانده
موفقیت درجهستنده بر ادمان یاراشنده قازا-
ناکده اقیقلاندینی پردوردمز . اوندرت
سنه اول کنج نسی قورنارمحق فوتبولدر
دییهنار ، مملکتزده خفته محکوم اویوردی .
حالبوکه بوکون اویمیه ؟ هر کس کوردی ، که
فوتبولجیلقدن باشقه عسکر تربیه ییلمه یین
بر ملت عبی شوقله سپرلرده سسنلرچ
دوگوشه ییلور ، طوب اویماقله یویموش
بر قوم آرز زمانده یوقدن میلونلره عسکر
یارادارق حربه الک ای حاضر لاش قوجه
برمانی به ییلور . ادمانک مادی و معنوی
برجوق فضیلتلرنی ییلدیگمز ایچون کینجار-
مرزی بو معصوم اکنچلرند اون اون یش
سنمدرشوق ایدوز . نمونیتله کویسوز ، که
ادمان مرافی یکی متشبارک مادی و معنوی
قوتلرنی چوق بوکلتسندر . شیمیدیک
کینچلر آچومسند استانبولک اوتوز قرق
سینه اولکی عیلمچی بکزی قلامزی . باب

[illegible]

مكتبر بوبكى رياضات بدنيته فوق العاده
اهميت ورمهلى در . برانسانك انسانته
فائدهسى دوقونه بيلمهسى ايچون ابتدا
باشلاماسى ، صاغلام اولماسى لازمدر .
دباغنده كتب خاهار دولوسى علمده اولسه
مختصده اولمايجه اوندن كيچم استفاده ايدر .
چايشان قولار برعلكتكت ختيق - برمايهسى در .
حابوكه ساده دماغى بوكولر برآز طفيلي
صايتمه باشلايان برعصرده باشيوز . باش
دونديخ ورمهلى مده ورمهلى انقلاب اجتماعى

قولر، دماغه چایشانلر قدر، بلکه ده‌ها یاده
قیمت ورمیلیر. فرددهده جمعیتدهده قولى
صاغلام اولانلر، رشى بجره ییلنلر قازانیور.
دماغلاره هضم ایدمه یه جگرلى قدر ییلکى
دولور. مغه چالیشه هضمزه، کنجلىرلى او قومه
صیقه سى یابه هضمزه برارده قولرله آياقاره
و آياقاره قوت ورمکک هوسله نلم. چالیشلم،
که ذهنله قولابلقه درس از برله یه جگته اللرى
برآزدها بجرکلى اولسون ...

خانا دماغ ساده حافظه ملڪلر نه ڦرڻ ڪلڊر، وظيفه سي ضبط وٽڪر اردن عبارت برغراموفون بلاڪي دههچ ... حرڪت وحس، سجي واخلق، بوٽن نلڪمڙ بوعضوده باشبور. اي بر دماغ تربيه سنده بو ملڪلرك هيئنه آجوق مساوي درجهه پاي ورمك لازمدر. ساده برحق شي اوكره نكله دماغ تربيه اولماز. اوكره ديلن شيلردن استفاده قابليتي يارائمي در.

وجود و ذکا امداناری قدر مهم برایشند .
روح اخلاقی ملکرتری تربیه و اعلا صایلو ر .
وجود قدر روحاندره ریاضاته محتاجدر .
ایاری بویمکه چایشمق تربیهك اساسی
تشکیلایدر . کنجورمزی هرشدن اولی نیک
بن ، شتملی غیر پرست وجسور پاپالی ر .
بویمعلری قازانان جه عصبیه عاقبتی تأمین
ایدر . بیلیرکه حرب عمومی به سیدیر غرضای
دمشندی . سیدیری کوشینلر میلونلر جمعاعلم
عسکرلره ، برنار ، زهریلره صاحب کنی برایکی
کون ایچنده سلاحلری تسلیم ایلوردی .
سیدیریك اولانلر اك ما یوس و امیدسز
دقیقده سلاحه صاریلار قی عادتا بر اتخار
علوی قوزینه آلدی ، فقط صوکره بر
آووج کشیك دیدیکی قوجه برجهان
خصمنه دیکلندی . ایشته بویه حیات هب
سیدیر عوغای در کوزیك و نیک بین اولانلر
حیاده قاتلور . چایق یاشه دوشنلر ، اراده سی
کوشك اولانلر دائما غیب ایدر . بدینلر
و غنمزسز دائما راحت یاشالور ، نده
فلاته منظر و قورقو ایچنده یشارلور ، مسکین
بر اولودن قورتولورلر . حالوکه نیک بینلر
جسوردر ، هیچ رفلاک غنمزسزلی صارصاز ،
وفا قدرلری ایچیک بویه غنمزسزلی دیکشدریمکه
موفق اولور . بیلیرک سیدیر خسته قلریك
وغنی قورقونلر . نلر اك ندایوسنده